

شیوه هلندی

در قرن هفدهم

پیش از آنکه سرزمین فنلاند یعنی ناحیه‌ای که Pay-bas نامیده می‌شد بدو قسمت شمالی و جنوبی تقسیم شود معدودی از هنرمندان ممکن بود بطور خاص به هلند منسوب شوند.

در قرن پانزدهم و شانزدهم میان شهرهای مختلف این ناحیه وجه اختلاف باحشی نبود. اما چون هلند پس از جنگی مردانه استقلال یافت هنر او نیز دیگرگون شد و از اواخر قرن شانزدهم استادان بزرگ بظهور پیوستند. ولایات متحدی که کشور جدید هلند را تشکیل داده بودند بزودی بسبب اختلاف مذهبی و تفاوت در نژاد و سابقه تاریخی از تحت تاثیر «رنسانس» بیرون آمدند. شاید اگر اصلاح مذهبی بر تستان با نتایج سیاسی واجتماعی و مذهبی آن صورت نمی گرفت شیوه هلندی همچنان یکی از فروع کم اهمیت هنر فنلاندی میماند.

زراد تر بورک

پس رک در حال جستن شپش های سگش ←

مطالعات فرنگی
مع علوم انسانی

اما همینکه این انقلاب مذهبی رخ داد هنرمندان خود را از زیر تسلط شاه و دربار اسپانی و کلیسای روم آزاد کردند و از آن پس هدف هنر ایشان راضی کردن طبقه متوسط جمهوری خواه بود. باین سبب است که نقاشان هلندی کم کم بجای آنکه تنها بموضوعات دینی یا اساطیر یونانی توجه کنند صحنه های زندگی عادی را بروی پرده آوردند.

ورمیر - زن جوان با کوزه آب

یا مجالسی از اجتماع قضاات وانجمن شهر یا کدخدایان محله ها ساختند. این هنرمندان کمتر بجلوه اشکال و صور توجه داشتند وهم ایشان بیشتر بنمایش امور حقیقی صرف میشد.

نخستین هنرمند بزرگ هلندی فرانس هالس F. Hals بود که مؤسس

شیوه هلندی شمرده می شود
 و در چهره سازی استادی تمام
 داشت. هالس قیافه اشخاص
 را با حالات طبیعی و نمایش
 روحیه و خلق و خوی ایشان
 تصور میکرد. در پرده های
 او ترکیب متین و منجسم
 اشکال بیش از حالت محیط
 مجلس اهمیت دارد. نقش
 ژستهای اشخاص در پرده های
 او بکمال مهارت کشیده شده
 و در تمام آثار نقاشان این
 مکتب از آن برتر و کاملتر
 دیده نمیشود.

هالس در هلند
 سنتی را بنیان گذاشت که
 در آن اعمال و مجالس
 پر جلوه زندگی عادی را
 روی پرده می آورند. این
 سنت در حدود سال ۱۶۳۰

تمایلی دیگر یافت و بیان آداب و رسوم جامعه پرداخت. کسیکه این تمایل
 جدید را بوجود آورد ژرار تریبورک Gerard Terborch نام داشت و او

اگرچه پرده های کوچک میکشید سنانی و مطالعات ژرمنی
 چهره ساز بزرگی بود.

از میان استادان درجه دوم

هلند نام ورمیر از اهالی شهر دلفت
 Vermeer de Delft را ذکر
 باید کرد که شاید بیش از دیگران
 نماینده خصوصیات ذوق و هنر هلندی
 باشد.

ورمیر که کارش از جهاتی با ون ایك
 شباهت دارد هیچ نکته جزئی را در
 پرده های خود از قلم نمی انداخت و
 کوچکترین برق روی کوزه مسی یا
 نقش دقیق قالی یا دوخت يك جامه همه با

پیترو دوهوك - زن کتاب خوان ←

همان دقتی که در قیافه اشخاص بکار می‌رفت در پرده‌های او دیده می‌شود. پی‌تر دوهوک **Pieter de Hooch** نقش‌کننده اندرون خانه‌های هلندی بود و زندگی آرام طبقه متوسط هلند را با لطف و زیبایی شاعرانه‌ای روی پرده می‌آورد. در پرده‌های او اطاقهای مرتب و پرآسایش شهر دلفت که از پنجره یادرنیمه باز آن پر تو آفتابی بدرون تاییده و در چین عبور بظرفی مسی یا اناتیه براقی جلوه داده است دیده می‌شود. اشخاصی که در پرده‌های او نقش شده همیشه آرام و متین بنظر می‌آیند و کوئی فراغت کامل دارند تا از زندگی آرام و منظم خود لذت ببرند و وظایف روزانه را با نشاط و آدماش کامل انجام دهند.

رامبرانت - طرح

کشور هلند در قرن هفدهم عده کثیری از نقاشان زبردست پروراند که هر یک در شیوه و نوعی از نقاشی سرآمد بودند و کوئی این هنر را وسیله‌ای برای کشف عالم وجود می‌پنداشتند و باین سبب هر کس گوشه‌ای و قسمتی را اختیار کرده بود و دیگران اغلب با او کمک می‌کردند. از میان چهره‌سازان بعضی با استادی خاص بساختن پرده‌های جماعات می‌پرداختند. از اواخر قرن شانزدهم چهره‌سازی جنبه تجملی یافته بود. بعضی از نقاشان که بتصویر طبیعت بیجان می‌پرداختند در بیان «زندگانی

خاموش» اشیاء و خوردنیهایی که روی یک میز جمع شده بود استادی تمام نشان میدادند. ژراردو Gerard Dou در پرده‌های خود که از فرط دقت در جزئیات جامد و خشک جلوه میکند شیوه هلندی را با کمی زیاده روی نشان داده است.

میان نقاشانیکه به نقش حیوانات میپردازند آلبرت کیپ Albert Cuyp متانت جانوران شاخدار را مجسم میکند و حال آنکه پل پوتر Paul Potter قوت و زور خشن این حیوانات را نشان میدهد. منظره سازان جلوه‌های گوناگون طبیعت کشور خود را روی پرده میآورند

ونهرها و هوای نناک آنرا مجسم میکنند. رامبرانت - چهره مرد
بعضی زمین‌های این کشور را که گوئی آسمان روی آنها سنگینی میکند و بعضی دیگر دریای تیره و کشتی‌های متعدد را که ثروت ملی هلند بود نشان میدهند. معدودی نیز به نقش منظره‌های ایتالیا علاقه دارند.

در این محیط ظهور نقاشی مانند یاکبوان ریسداال - Y. Van Ruisdal قدری عجیب مینماید. این هنرمند بشارت‌دهنده شیوه درمانتسیم جدید است زیرا که از جلوه‌های اضطراب آمیز و وحشتناک طبیعت لذت می‌برد و این مناظر برای او منبع دوق شمرده میشود.
ریسداال یکی از استادانی است که عظمت غم را به هنرمندان قرن نوزدهم آموخته است. آثار او دارای جلال و متانت خاصی است. ریسداال آسمانهای ابری و زوایای غم‌انگیز طبیعت و درختهایی را که از باد شکسته و پیچیده است دوست دارد و بر پرده نقش میکند.

اما از میان همه

هنرمندان بزرگ هلند در قرن هفدهم. نام یکتن همه را تحت الشعاع گذاشته و آن رامبرانت است که افتخار بزرگ هلند بشمار می‌آید.

رامبرانت Rambrandt مانند همه نقاشان هم

رامبرانت - بازگشت پسر سرکش

پروشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی
پرتال جامع علوم انسانی

چهره خود هنرمند
کار (رامبرانت)
شیوه هلندی قرن مقدم

چاپ اطریش

نژاد خود بیش از همه رشته‌ها در چهره سازی استاد است ، اما می توان گفت که این هنرمند بیشتر به ساختن چهره روحی و اخلاقی اشخاص میپردازد .

رامبرانت از قوه تخیل و نیروی ابداع بعد عالی برخوردار بود و همین صفات موجب شد که آثار او و پیروانش در شیوه هلندی مقامی جداگانه بیابند .

ما در این هنرمند که مقدس بود از کودکی او را بخواندن تورات و انجیل واداشت و همین امر موجب شد که بعدها نقاش همینکه از طبیعت و حقیقت دیده بر میداشت در عالم داستان های مذهبی سیر میکرد . میتوان گفت که هنر رامبرانت پیوسته میان آمستردام که محل سکونت او بود و سرزمین کنعان در رفت و آمد بود و نقاش اغلب قیافه هایی را که برای ساختن پرده های مذهبی لازم داشت

رامبرانت - خانواده مقدس

در محله یهودیان شهر خود جستجو میکرد . روح نقاشی رامبرانت روشنی است و بوسیله روشنی و تضاد آن با سایه و تاریکی است که نقاش فجایع بشری و عشق الهی و تجلی ارواح و اشباح و اسرار روح و حقیقت قیافه را بیان می کند . عجیب ترین و استادانه ترین تأثیرات نقاشی را بوسیله آمیختن روشنی و سایه یا قرار دادن آنها در کنار یکدیگر ایجاد میکند . هیچ هنرمندی بیش از او و بهتر از او نتوانسته است از تقابل و تضاد نور و ظلمت استفاده کند .

استادی رامبرانت در طراحی نیز حیرت انگیز بود . بعضی از طرحهای او که در کمال متانت است نهایت قوه مشاهده را نشان میدهد . بعضی دیگر که سرعت و شدت رسم شده از قدرت تخیل و ابتکار او حکایت میکند .

سخن در شماره ۹ دوره هفتم بمناسبت سیصد و پنجاهمین سال تولد این هنرمند مقاله ای درباره زندگی و هنر او انتشار داده است که خوانندگان عزیز ممکن است بآن مراجعه کنند . در شماره آینده از استادان دیگر این شیوه گفتگو خواهیم کرد .

(پژوهنده)